

**КЗК «Жовтоводська ЦБС»
Центральна бібліотека
Методико-бібліографічний
відділ**

Методичні рекомендації

**м. Жовті Води
2016 рік**

Світ мистецтва великий і багатогранний. Він сповнений різноманіттям кольорів, звуків, образів. У ньому, як у дзеркалі, відображаються найкращі думки та ідеали людства. Щоб любити й розуміти музику та живопис, зовсім не обов'язково вміти грати на роялі або малювати картини, але майже завжди необхідне знання основних законів мистецтва, історії, і, звичайно, досвід.

Тільки той, хто часто буває в театрі чи на концертах, відвідує виставки та музеї, читає книги з історії образотворчого мистецтва, музики, театру, кіно, може навчитися бачити й цінувати твори мистецтва. Мистецтво в житті людини, а особливо сьогодні, має важливе значення. Тому головне завдання для працівників бібліотек підготовка ерудованого культурного користувача — глядача — слухача. Цьому сприяють глибокі знання й активне використання наявної літератури, пошук нових, неординарних аспектів роботи та удосконалення випробуваних практикою форм популяризації мистецтва.

Популяризація літератури та проведення у бібліотеках різних мистецтвознавчих заходів допоможе користувачам бібліотек:

- навчитись сприймати різні види, жанри, стилі і напрями мистецтва;
- розвивати художній смак;
- характеризувати основні засоби візуального, музичного, хореографічного, театрального мистецтва;
- познайомитись з роботами найвидатніших митців світу, краю, кращими здобутками світової і вітчизняної культури.

Масові заходи та різноманітні види книжкових виставок можуть бути присвячені:

- мистецтву окремих країн;
- окремим видам мистецтва;
- видатним особистостям у мистецтві;
- окремим періодам у розвитку мистецтва.

Популяризуючи літературу по мистецтву бібліотеки повинні постійно співпрацювати з позашкільними мистецькими закладами міста: музичною, художньою школами, Центром дитячої творчості, клубами, студіями, гуртками .

На допомогу розкриттю фондів бібліотек з мистецтва в бібліотеках можна організувати:

- ***Виставку книжкових ілюстрацій, портретну-галерею «Як би зібрати красунь усіх віків» або виставку-вернісаж «Шепіт вітру, підслуханий пензлем».*** Вернісаж в перекладі з французької „урочисте відкриття ”, „показ ”. Така виставка демонструє розкриті ілюстровані книги, але акцент робиться саме на ілюстраціях або альбомних репродукціях. На ній можна представити книги з ілюстраціями одного художника, або різних художників до книг одного жанру або однієї теми. Все це формує погляд на книгу як на художню цінність, сприяє естетичному вихованню користувачів.
- ***Виставку одного портрета «Вдивляється Тарас у душу України», або «Загадкова посмішка Мони Лізи».*** На виставці обов'язкова наявність портрета чи репродукції і літератури про людину чий портрет використовується.
- ***Виставку - колаж «Улюблені натюрморти».***
- ***Виставку- контраст «Колір і Музика, Слово і Пісня».***
- ***Виставку – портфоліо, або виставку- присвячення «Майстри кольорового дивосвіту»(презентація***

молодих і малознайомих художників, музикантів, як українських також і місцевих).

- **Виставку-освідчення « Від ікони до авангарду»** (розкриття образу жінки- матері в мистецтві-К. Петров-Водкін, Микеланджело, Рафаель).
- **Виставку-синтез «Взірець волелюбності і краси»** , яка об'єднає книгу Проспера Меріме «Кармен», оперу Жоржа Бізе, балет Р. Щедріна, публікації про постановки світового шедевру та славнозвісних виконавиць головної ролі, чорно-червону сукню «в іспанському стилі», костюм та шпагу тореадора (у ілюстраціях), віяло і навіть популярні колись парфуми та цукерки , приверне до себе увагу цінителів різних жанрів мистецтва. Її особливість – різнобічне, багатогранне представлення певної особи, персонажу, предмета
- **Виставку-подорож “Весь світ - театр”** (історія театрального мистецтва).
- **Виставку- рекомендацію «Талановита книга - геніальне кіно»** (про найвідоміші екранізації літературних творів, нагороджених кіно преміями, наприклад художній фільм за книгою «Гудзик» Ірен Роздобудько).

Найціннішим духовним скарбом, гордістю і красою українського народу з давніх давен є пісня. З піснею прокидались і вкладались спати, з нею раділи і сумували, кохали і розставались назавжди. Саме цьому надзвичайно красивому виду мистецтва бажано приурочити свята «Чарівна, ніжна й граційна українська пісня», «Мого народу пісня чарівна», «Любов, оспівана в

піснях», літературно-музичні альманахи «Світова слава української пісні», «Співець синіх гір» (про Володимира Івасюка), «Чари його пісень» (Ігор Шамо), літературно-фольклорний вечір «Берегиня пісенного спадку» (про Ніну Матвієнко), музично – поетичну акварель «З любов'ю до рідного міста», арт-зустріч «Коли пісні мого краю живуть» (присвячені пісням про рідне місто, рідний край), на які запрошуються автори пісень, композитори, поети.

Могутній засіб виховання почуття прекрасного - музика. Без музики важко переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основою емоційної, естетичної, моральної культури. Але постійне звертання до неї дає змогу збагачуватись духовно, надихатися творчо. І тут на допомогу прийдуть заходи, які можна провести у бібліотеці разом з викладачами та учнями дитячої музичної школи **цикл заходів «Чарівний світ музичного мистецтва»**: **музичний калейдоскоп "В сім'ї музичних інструментів"**, **літературно-музичні вечори «Шевченківське поетичне слово і музика»**; **« Магія музичної краси»**, **«Образ Моцарта в літературі»**, Знайомство з творчістю композиторів-класиків можна проводити під час музичних **вечорів-портретів «Стежинами Жоржа Бізе»**, **«Музичний талант Чайковського»**,

«Сонце української музики»(М. Лисенко). Цікавими також будуть: мандрівка в часі **“Віхи Великої музики”**, музичний брейн-ринг **“Музика навколо нас”**, поле див **“Корифеї світової музики”**, музична подорож: **“За сторінками творів Рахманінова»**. Прищеплюючи молоді кращі естетичні смаки, виховуючи любов до прекрасного, можна у цікавій формі подати історію вальсу, романсу. Це може бути: **музичний вечір «Вічно юний і прекрасний»** (вальс); **літературно-музична вітальня «Неповторні звуки романсу - поезія душі і краси»**; **вечори українського романсу «Хвилюючі миті романсу плывуть у рідних голосах»**, **«Романсу світлі почуття»**, **музично-мистецьке асорті «Гармонія музики і танцю»** (про балети) П. Чайковського, А. Хачатуряна), **музичні хвилинки "Музика розповідає казку", "Струн золотих наспів", «Музика торкається душі»** , **гру-вікторину "Чи знаєш ти опери-казки М. Лисенка?"**

Сучасна популярна естрадна музика має свою специфічну мову, оригінальний виконавчий стиль. За жанрами це - джаз, рок-музика, авторська пісня, традиційна естрадна музика,

поп-музика. Найбільш цікавими для молоді можуть бути **літературно-музичні асорті «Естрадна мозаїка», «А джаз насправді ось який»**; **брейн-ринг «Музи молодих»**; **пісенна панорама «В полоні у пісень»**; **музично-поетичний серпантин**

«Театр музики і поезії», рок-мандрівки «Рок вчора і сьогодні», «Рок музика : легенди і кумири»;

Для студентської аудиторії можна організувати літературно-музичну студію, в якій будуть проводитися **презентації книг, дискусії, арт-зустрічі з діячами мистецтва, арт-десерти.** Для дітей середнього шкільного віку **мюзикли, літературно-музичні фанпати.**

Максимально представити різноманітне коло наявних у бібліотеці матеріалів допоможуть цікаві заходи по кіномистецтву: «Кіномистецький вінок України», **вечір-конкурс «Кіно глобус України», турнір знавців кіно «Вгадай свого кіногероя», кіно-музичне асорті «Музика з улюблених кінофільмів»;** бібліографічний

огляд літератури «Кіно пейзажі напередодні весни, - літа, - осені, - зими», кіно-вечір “Магія кіно” (з обов’язковим переглядом фільму або уривків з фільмів).

Інтелектуальні конкурси, ігри та різноманітні вікторини розвивають дитячу пам’ять, логічне мислення, ерудицію і розширюють коло їх знань. Тому, до Міжнародного дня театру, можна провести для користувачів-дітей **експрес-вікторину «Чудовий світ театру», гру-загадку "Чи знаєш ти творчість художників-ілюстраторів?", художні години "Сонячні барви рідної землі" (за творчістю місцевих художників);**

Ефективними у цій роботі стануть такі цікаві масові заходи, як: **студія театралів «Театральний камертон», театральна ікебана «Її величність –**

Мельпомена», театральний калейдоскоп «Корифеї української сцени», музичні альманахи «Національна опера: вчора, сьогодні, завтра», «Опера – любов моя», «Танець – поема, в ній кожен рух – слово», вечір-портрет «Богині світового балету».

Пропонуємо бібліотекарям дитячих бібліотек, для користувачів різних вікових категорій наступні форми спілкування: **вітальню «Музичні подорожі», відеохвилинку "Розповідь про одну картину" (Глушченко "Зима"), відеоподорожі "І золото, і зелень літа" по творчості українських художників – пейзажистів, «Незвичайне у звичайному» (незвичайні пам'ятники), «Архітектурні перлини України», "Українська кераміка: керамічні загадки", відеовікторини "З історії вітчизняного живопису, «З історії мистецтва», «Що ти знаєш про музей?», «Світ образотворчого мистецтва», цикли заходів «Я пізнаю світ мистецтва», творчу студію «Пензлик, фарби і натхнення» (для дошкільників та користувачів молодшого шкільного віку), міні - тренінг «Говоримо з дітьми про мистецтво», відеолекторій «Палітра всіх часів та епох»,(для користувачів середнього та старшого шкільного віку). Пріоритетним напрямом діяльності бібліотек на сучасному етапі є робота з виявлення та розвитку творчих нахилів, здібностей юнацтва. Насамперед, в напрямі**

групового та індивідуального інформування користувачів за темами, що їх цікавлять, та щодо можливостей проведення дозвілля в закладах культури і громадських центрах міста. Читач може отримати інформацію і про існуючі в місті гуртки, студії, секції, об'єднання, групи, клуби, які розвивають творчі здібності молоді.

Працівники бібліотек мають допомагати молодим поетам, художникам, музикантам (користувачам дитячого та юнацького віку) скоротити шлях до визнання, віднайти добрих наставників в особі митців-професіоналів, знайти однолітків-однодумців, дати змогу вийти на аудиторію. Цій меті може сприяти **проект «Арт-дебют»**, що передбачає презентації творчих здобутків молодих талантів.

Розвиваючи інтерес молоді до художньої творчості, в бібліотеці можна відкрити **«Галерею сучасного мистецтва»**, де організовуватимуться вернісажі, на яких можуть презентувати свої творчі доробки як професійні художники, так і юні аматори.

Останнім часом активно поширюється така форма масової роботи як **літературний театр**. Вона допомагає привернути увагу читачів до книги, емоційно розповісти про її зміст. Театр книги, театралізоване дійство за сторінками книги – не тільки дозвіллева, розважальна форма роботи з книгою, вона спонукає користувачів після захоплюючого заходу звернутися до книги, зануритися в її зміст.

Бібліотечний театр неминуче розширює читацьку аудиторію бібліотеки, допомагає створити атмосферу свята. Театралізована форма подання літературного матеріалу цікава для користувачів різних вікових категорій. Для театру книги бібліотекар обирає літературний твір, пише театральну версію книги. Під час заходу бібліотекар розповідь про життя і творчість письменника, а сюжет однієї книги(можна виготовити її збільшений макет і помістити на імпровізованій сцені) користувачі побачать у вигляді інсценівки.

Цікава форма роботи **«П'ять хвилин з мистецтвом»**, вона дозволяє регулярно спілкуватися з музикою, поезією, живописом та іншими видами мистецтва. Проведення названої форми роботи вимагає створення невеликої групи користувачів різних вікових груп. Вони отримують завдання. Сценічна подача може бути різною : **«П'ять хвилин з музикою»**, **«Сьогодні знову "П'ять хвилин з поезією»**, **«П'ять хвилин у художньому залі»**. Психологія проведення цих заходів вимагає підбору одного з музичних, поетичних творів чи творів мистецтва, можливо використання подвійного художнього ряду, коли одночасно демонструються твори різного виду і одне з них виступає в ролі фону, підсилювача враження. Наприклад, демонструється репродукція картини Боттічеллі «Весна» в супроводі музики Вівальді, при цьому активізуються два психологічних канали

сприйняття: візуальний і аудіальний, обопільно один одного підсилюють.

З метою розвитку художньо-творчого потенціалу користувачів середнього шкільного віку, виховання інтересу до художньої культури, надаємо примірні питання для проведення вікторини «Чарівний світ мистецтва»:

1. Спеціальне приміщення, музей для творів образотворчого мистецтва. (Картинна галерея.)
2. Назвіть епоху, в яку творив геніальний художник і вчений Леонардо да Вінчі. (Епоха Відродження.)
3. Художник, що малює море?(Мариніст).
4. Творче відображення дійсності, її відтворення в художніх образах?(Мистецтво).
5. Дошка для роботи художника?(Мольберт)
6. Живописні твори, виконані даними фарбами, відрізняє особлива прозорість барвистого шару. Назвіть ці фарби. (Акварель.)
7. Зараз у продажу багато листівок з жартівливими малюнками і веселими написами. До якого виду ви віднесете дані твори? (Листівки-шаржі.)
8. Ці малюнки створюються лініями, чергуванням світлих і темних плям на білому тлі. Колір в них вводиться дуже рідко. Як називається цей вид образотворчого мистецтва? (Графіка.)

9. Як називають художника, що створює малюнки до різних літературних творів? (Ілюстратор.)
10. Назвіть ім'я художника, який створив всього лише кількома лініями добре відомий образ вільної миролюбної птиці. (П. Пікассо, «Голуб миру».)
11. Ця фарба світлішає при висиханні, на папері створює бархатисту поверхню. Що це за фарба? (Гуаш.)
12. Ці слова прийшли з давньогрецької мови і в перекладі означають «начальник будівельних робіт». Які це слова? (Архітектура, архітектор.)
13. Традиційний стародавній вид мистецтва? (*Іконопис*)
14. Хто сприяв появі перших гравюр в Україні? (*Іван Федоров*)
. Чия творчість є новим етапом в історії українського образотворчого мистецтва?
(Т. Шевченка)
15. Жанр образотворчого мистецтва, який в перекладі з французького означає “країна, місцевість” (Пейзаж).
16. Вид мистецтва, що створює художні образи за допомогою звуків?(Музика).
17. Автор музики?(Композитор).
18. Вид мистецтва, який грецькою мовою означає “місце для видовищ”, або “саме видовище? (Театр).
19. Масове свято, що передбачає показ нових кінострічок ?
(Кінофестиваль).
20. Творець знімального процесу?(Оператор).
21. Керівник сценічного життя?(Режисер).
22. Який музичний твір широко відомо всім початківцям музикантам?(Собачий вальс).
23. Яким буває і стілець, і вальс? (Віденським.)
24. Який вид мистецтва допомагає людині прикрашати предмети побуту? (Декоративно-прикладне мистецтво.)

3. Відтворення світу через об'ємно-просторові форми. (Архітектура).
4. Відтворення світу через втілення драматичними акторами ідей, емоцій. (Театр).
5. Відтворення світу через втілення гімнастами, жонглерами, клоунами та іншими акторами емоцій, сили, майстерності. (Цирк)
6. Відтворення світу через пластичне відтворення образів у об'ємі (Скульптура)
7. Відтворення сюжету за допомогою кольору. (Живопис)
8. Відтворення світу через втілення акторами думок, ідей, почуття, подій із життя. (Кіно)

Пропонуємо бібліотечним працівникам зразок анкети для проведення **анкетування « Вивчення читацьких інтересів на літературу з питань мистецтва»**, яке дасть змогу виявити читацькі інтереси до бібліотечного фонду з питань мистецтва та накреслити шляхи удосконалення роботи по популяризації літератури у цьому напрямку.

Анкета користувача

(для всіх категорій користувачів)

Шановний читачу!

Запрошуємо Вас взяти участь в анкетуванні, метою якого є вивчення вашої потреби у літературі з мистецтва. Ваші відповіді сприятимуть кращому формуванню фонду літератури з мистецтва та проведенню цікавих і змістовних заходів у бібліотеці.

Коли будете відповідати на питання анкети, підкресліть або допишіть необхідне.

1. За літературою з якого виду мистецтва ви звертаєтесь до бібліотеки?

музика, театр, кіно, архітектура, живопис, танець, декора

тивно-прикладне

мистецтво, художня фотографія, цирк, художня
самодіяльність, естрада, свята, карнавали,
інше допишіть _____

не цікавлюсь _____

---

2. Мета Вашого звернення до бібліотеки?

шкільні заняття, робота, захоплення, самоосвіта,
розгадування кросвордів, інше допишіть _____

**Які види літератури з питань мистецтва Вас цікавлять?
(підкресліть)**

наукові видання, науково-популярні видання, навчальні
видання, довідкові видання (енциклопедії, словники), альбоми,
інше допишіть _____

**3. Назвіть останні прочитані Вами книгу, журнал, газету з
мистецтва:** _____

**4. Про який вид мистецтва Ви хотіли дізнатися, але не знайшли
матеріалів у бібліотеці?** _____

**5. Де Ви знаходите потрібний матеріал, якщо він відсутній у
бібліотеці:**

Через Інтернет, у шкільній бібліотеці, інше допишіть

6. Які літературно-мистецькі заходи Вас цікавлять? _____

**7. Чи бажаєте Ви індивідуально отримувати інформацію про
нові надходження з питань мистецтва?** _____

Просимо вказати дані про себе:

Стать _____ вік _____ місце роботи або навчання _____

Дякуємо за відповідь

Великі про мистецтво

*«Твір мистецтва – це куточок
всесвіту, побачений крізь призму
певного темпераменту»*

Еміль Золя

*«Мистецтво пробуджує таємницю,
без якої світ не захоче існувати»*

Рене Магріт

«Життя коротке – мистецтво – вічне»

Гіппократ

*«Воістину, мистецтво укладено в природі; хто вміє виявити
його, той володіє ним»*

Альбрехт Дюрер

«Почуття міри в мистецтві — все»

Анатоль Франс

«Мистецтво — вираження найглибших думок найпростішим способом»

Альберт Ейнштейн

«У мистецтва є два найнебезпечніших ворога: ремісник, не осяяний талантом і талант, не вододіючий ремеслом»

Анатоль де Франс

«Життя без праці — злодійство, праця без мистецтва — варварство»

Франсуа де Ларошфуко

«Мистецтво ревниве: воно вимагає, щоб людина віддавалася йому повністю»

Мікеланджело Буонарроті

«Де дух не водить рукою художника, там нема мистецтва»

Леонардо да Вінчі

«Твір мистецтва — це куточок всесвіту, побачений крізь призму певного темпераменту»

Еміль Золя

«Таємниця мистецтва полягає в тому, щоб вслухатися в невимовне, милуватися невидимим»

Всеволод Овчинников

«Справжні безсмертні твори мистецтва залишаються доступними і доставляють насолоду всім часам і народам»

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель

«Мистецтво — це Єва, що подає молодому художнику яблуко. Хто скуштує від цього яблука, втрачає рай свого душевного спокою і достатку; винен в цьому успіх — ця вкрадлива змія»

Антон Рубінштейн

«Усі види мистецтв служать найвеличнішому з мистецтв - мистецтву жити на землі»

Бертольд Брехт

«Справжнє мистецтво не має часових меж. Воно – вічне»

Платон Майборода

Джерело: <http://dovidka.biz.ua/vislovi-pro-mistetstvo/> Довідник цікавих фактів та корисних знань © dovidka.biz.ua

Мистецький календар

березень

– Міжнародний день театру

квітень

– Міжнародний день пам'яток та історичних місць

– Міжнародний день танцю

травень

– Міжнародний день музеїв

липень

– День архітектора України

– День фотографа

серпень

- Всесвітній день мультиплікації

вересень

– День українського кіно

жовтень

– Всесвітній день музики

– День художника

Укладач:

Сербул З.І. –завідуюча методико-бібліографічним
відділом КЗК «Жовтоводська ЦБС»

Адреса бібліотеки:

**вул. Козацької Слави, 8
м. Жовті Води, 52204,
Україна
тел/факс (05652) 2-71-97**

Е-mail: cbszv@ukr.net

Сайт: www.zhv-cbs.edukit.dp.ua